

Karlskoga kommun
kommun@karlskoga.se

Rektorn vid Aggerudsskolan
peter.eriksson@karlskoga.se

Beslut för grundskola med särskoleelever

efter tillsyn i Aggerudsskolan
i Karlskoga kommun

Tillsyn i Aggerudsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Karlskoga kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Aggerudsskolan besöktes av Skolinspektionen den 4 och den 5 september 2012.

Fakta om skolan

Aggerudsskolan är en grundskola, F–6 med 420 elever fördelade på förskoleklasser, fritidshem, grundskola åk 1–6 och grundsärskola med inriktning träningsskola åk 1–9. Aggerudsskolan tillhör södra skolområdet i Karlskoga kommun. Till området hör även Stråningstorpsskolan och Skrantaskolan.

En omorganisation genomfördes inför innevarande läsårsstart vilket innebar att Häsängsskolan avvecklades och flertalet elever och lärare flyttade till Aggerud. Två klasser från Häsängsskolan flyttade till Skrantaskolan och fullgör sina årskurser där. Dessa klasser tillhör också Aggerudsskolans skolenhet upp till årskurs 6.

Skolan leds av en rektor. På skolan finns också en biträdande rektor som rektorn uppdragit vissa beslut och uppdrag åt. Skolans ledningsgrupp är sammansatt av en arbetslagsledare för varje arbetslag, rektor och biträdande rektor.

Pedagogerna är organiserade i fem arbetslag: förskoleklass, fritidshem, grundskola åk 1–3, åk 4–6, grundsärskola/träningsskola åk 1–6 och åk 7–9 samt resursteamet.

Skolan redovisar i sin kvalitetsredovisning för 2011 goda resultat i de nationella ämnesproven 2011 för årskurs 3. I svenska har mellan 94 och 100 procent nått godkänt resultat och i matematik 90–100 procent. År 2012 redovisar skolan att 84 procent har nått kunskapskraven i svenska, 88 procent i matematik. För årskurs 5 redovisar skolan 2011 att det i engelska är 77 procent, i matematik 77 procent och i svenska 91 procent av eleverna som nått målen. Det är något lägre siffror än för riket. För årskurs 6 redovisar skolan att det i engelska är 79 procent, matematik 81 procent och i svenska 84 procent av eleverna nått kunskapskraven.

Skolan saknar sammanställningar på skolnivå av kunskapsresultaten över tid och för olika grupper. Exempelvis saknas sammanställningar av pojkars respektive flickors resultat.

Helhetsbedömning

Aggerudsskolan har flera år med täta rektorsbyten bakom sig. Skolan har ändå målmedvetet arbetat med de nya reformerna liksom ökad måluppfyllelse och sitt värdegrundsarbete. Den nuvarande rektorn är nu, från att tidigare har ansvarat för två skolenheter, rektor enbart för Aggerudsskolan vilket välkomnas av medarbetarna.

Aggerudsskolan har under en följd av år arbetat aktivt med värdegrunds- och likabehandlingsarbetet. Skolan präglas av trygghet och studiero. Skolinspektionen mötte glada och öppna barn och elever som talar väl om sina lärare, gärna berättar om sin skola och som med självklarhet vet vem som är rektor. Tillsynen visar också att skolan

arbetar målmedvetet för att identifiera elever i behov av särskilt stöd där elevhälsan och skolans resursteam ger prov på god samverkan med lärarna.

Skolan har ett kvalitetsarbete men brister i uppföljning av resultat över tid. Det saknas också sammanställningar av resultat för skolans samtliga ämnen samt analyser och uppföljning exempelvis fördelad på flickor och pojkar. Skolan saknar därmed en viktig byggsten i arbetet med måluppfyllelse och underlag för åtgärder i organisationen.

Skolinspektionen finner goda exempel på elevinflytande, individanpassning, strukturerade och varierade arbetsformer på Aggerudsskolan. Men tillsynen visar också att det finns stora variationer i det arbetet, beroende på vilken lärare som leder undervisningen. Det innebär att vissa delar av undervisningen inte når upp till författningarnas krav.

Rektorn på Aggerudsskolan måste se till att utbildningen i grundskolan följer skollagens krav och att skolans kvalitetsarbete även omfattar grundskolans verksamhet. Rektorn måste också se till att grundskolan omfattas av skolenhetens arbete mot kränkande behandling samt att eleverna ges möjlighet till studie- och yrkesvägledning.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att verksamheten i flera avseenden är av god kvalitet men att Aggerudsskolan har förutsättningar att nå längre i arbetet att höja måluppfyllelsen. Skolinspektionen pekar i detta beslut på några punkter i detta förbättringsarbete.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Karlskoga kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 29 januari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Karlskoga kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Kommunen måste se till att det vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling som innefattar alla verksamheter vid skolenheten

Motivering

Av skollagen framgår att det för varje särskild verksamhet ska bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

I detta ingår att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Det ska även varje år upprättas en plan mot kränkande behandling. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder, som utgår från en kartläggning, som ska påbörjas under det kom-

mande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Aggerudsskolan har en plan mot kränkande behandling som upprättas årligen. Skolenheten består dock av flera verksamheter såsom grundskola, fritidshem och grundsärskola med inriktning träningsskola. Intervjuer med bl.a. rektor visar att skolenhetens arbete med att kartlägga behov av åtgärder har enbart grundskolan som fokus. Övriga verksamheter, t.ex. grundsärskolans behov och förutsättningar kartläggs inte och detta visar sig i planen mot kränkande behandling där det inte framgår vilka åtgärder som specifikt rör eleverna i grundsärskolans behov. Detta betyder att delar av enhetens verksamhet inte i tillräcklig omfattning ingår i skolans målinriktade arbete mot kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer att planen inte innefattar grundsärskolans elever med specialinriktning träningsskola.

Sammanfattningsvis måste i skolenhetens plan mot kränkande behandling framgå de olika verksamheternas behov. En del i det arbetet är även att eleverna, vårdnadshavare och personal från grundsärskolan får medverka i arbetet med planen.

Författning

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen samt Läroplan för grundsärskolan, avsnitt 2.1

Särskilt stöd

Bedömning

Karlskoga kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Kommunen måste säkerställa att lärare anmäler till rektor om elevers behov av särskilt stöd och att åtgärdsprogram utarbetas.
- Kommunen måste säkerställa att rektors beslut om anpassad studiegång uppfyller författningarnas krav.
- Kommunen måste säkerställa att rektor fattar beslut om särskild undervisningsgrupp.

Motivering

Åtgärdsprogram

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektor kan överlåta denna beslutanderätt utom i de fall stödet innebär att särskilt stöd ska ges i annan undervisningsgrupp eller i enskild undervisning eller i form av anpassad studiegång.

Tillsynen av Aggerudsskolan visar att rektorn efter utredning i grundskolan fattar beslut om att åtgärdsprogram ska upprättas eller inte. Därefter utarbetas åtgärdsprogram av lärare eller specialpedagog. Tillsynen visar däremot att grundsärskolan inte utreder elevernas behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram skrivs således inte för dessa elever.

Rektor måste säkerställa att åtgärdsprogram utarbetas för varje skolform i enlighet med författningarnas krav.

Anpassad studiegång.

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får rektorn besluta om avvikelser från den timplan och de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen, anpassa studiegången. Av skollagen framgår även att beslut om anpassad studiegång får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Vidare följer av förvaltningslagen att det måste finnas en motivering till ett sådant beslut. Enligt Skolinspektionen ska ett beslut om anpassad studiegång vara väl underbyggt och innehålla beskrivning över vilka pedagogiska överväganden som ligger till grund för beslutet samt hur undervisningen behöver anpassas till omfattning och innehåll utifrån elevens behov.

I de dokument Skolinspektionen granskat saknas beslutsmotiveringar som avses i förvaltningslagen enligt ovan. Motiveringarna innehåller endast anvisningar om för beslutet aktuella lagar och förordningstexter. Beslutet hänvisar också till en inaktuell instans för överklagande.

Rektor måste se till att beslut om anpassad studiegång uppfyller författningarnas krav.

Beslut om särskild undervisningsgrupp

Skollagen anger att om det finns särskilda skäl, får rektor besluta att särskilt stöd får ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp så kallad särskild undervisningsgrupp. Även ett sådant beslut ska följa förvaltningslagens krav på bl. a beslutsmotivering. Ett beslut om placering i särskild undervisningsgrupp bör vara begränsat i tid och placeringen ska regelbundet omprövas.

På Aggerudsskolan finns två särskilda undervisningsgrupper vid tillsynstillfället. Eleverna har i varierande omfattning undervisning i respektive grupp men för vissa av eleverna sker huvuddelen av undervisningen i den särskilda undervisningsgruppen. Skolinspektionen finner vid sitt besök att det saknas beslut för elever som undervisas i särskild undervisningsgrupp.

Rektor måste se till att beslut fattas enligt författningarnas krav för de elever som placerats i särskild undervisningsgrupp.

Författning

3 kap. 8–9 och 11–12 §§ skollagen

28 kap. 16 § skollagen

20 § förvaltningslagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Karlskoga kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Kommunen måste se till att rektorn säkerställer att det systematiska kvalitetsarbetet innefattar analys av skolans kunskapsresultat.

- Kommunen måste se till att rektorn säkerställer att kvalitetsarbetet dokumenteras så att det kan bidra till utveckling av utbildningen.

Motivering

Rektor har enligt skollagen ett ansvar för skolenhetens kvalitetsarbete och för att kvalitetsarbetet dokumenteras. Dokumentationen bör innehålla information om skolans resultat och måluppfyllelse, analyser och bedömningar, identifierade förbättringsområden och beslut om förbättringsåtgärder.

Skolinspektionen bedömer att det pågår ett medvetet förbättringsarbete på Aggerudsskolan. Men förbättringsarbetet utgår inte alltid från en analys av skolans resultat. Grundsärskolan saknar helt resultatuppföljning utifrån de kunskapskrav (efter elevens förutsättningar) som är beskrivna i kursplanerna för träningsskolans olika ämnesområden. Grundskolans resultatuppföljningar begränsas oftast till resultaten på de nationella ämnesproven i engelska, matematik och svenska. Skolan saknar resultatuppföljningar av alla ämnen över tid. Vidare saknas resultatuppföljningar på skolnivå av olika grupper av elever, exempelvis mellan olika klasser eller resultat fördelat på pojkar och flickor. Härmed saknas relevanta och dokumenterade underlag för att utifrån en analys fatta välgrundade beslut om åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen. Vid Utbildningsinspektion 2005 gjordes bedömningen att skolan bör utveckla arbetet med att analysera och diskutera resultaten av elevernas kunskapsutveckling, i alla ämnen och över tid. Detta förbättringsarbete kvarstår således.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundskolan 2011, avsnitt 2.8

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Karlskoga kommun en anmärkning.

Karlskoga kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 29 januari 2013.

Undervisning och lärande

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Lärarna ger inte elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Av skollagen framgår att lärare ska ge alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och i sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt, enligt utbildningens mål.

Tillsynen visar att det finns en önskan hos eleverna i grundskolan att få större utmaningar i det egna lärandet. Den uppfattningen stöds av Skolinspektionens enkät för elever åk 5 år 2012. I enkäten uppger drygt 20 procent av eleverna att de inte upplever

undervisningen tillräckligt stimulerande för att vilja lära mer. Liknande resultat återfinns i skolans kvalitetsredovisning för 2011.

Rektor och personal i grundskolan menar att arbetet med att stimulera eleverna hittills har haft fokus på elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och inte på de elever som lätt når kunskapskraven. Ett utvecklingsarbete har dock inletts, i samverkan mellan elevhälsan, resurslärarna och lärarna, för att finna former att arbeta med elever som kan nå längre i sin kunskapsutveckling. Det finns också beskrivet som ett utvecklingsområde i Arbetsplanen 2012.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolan måste ge alla barn och elever ledning och stimulans för att de ska utvecklas så långt som möjligt.

Författning

3 kap. 3 § skollagen och Lgr 11 2.2 kunskaper

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Skolan har inte en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad.
- Eleverna har inte ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen och Lgr 11 ska eleverna ges inflytande över utbildningen. Läroplanen förtydligar bland annat att läraren ska svara för att alla elever får reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Såväl skolans kvalitetsredovisning 2011 som arbetsplanen för 2012 beskriver grundskolans arbete med inflytande i form av formella råd. Råden finns dokumenterade och beskrivna vad gäller uppdrag och syfte. Det finns förtrogenhet med rådens arbetsformer bland elever och personal. Detta ser Skolinspektionen positivt på. Enheten saknar dock diskussioner och dokumenterade planeringar som beskriver en progression av elevinflytande utifrån elevernas ålder och mognad. Det framkommer att samtal inte heller förs mellan lärare, över årskursgränserna om detta i tillräcklig utsträckning.

Eleverna ger få exempel på när de är med och bestämmer. Redovisningstillfällen ges dock som gott exempel på reellt inflytande. Det ses som tillfällen då "skolan lyfter". Denna arbetsform upplevs som oförutsägbar och varierad och elever och lärare ges tillfälle att lyssna och leda varandra. Men i övrigt framkommer det vid verksamhetsbesök, intervjuer och av enkätsvar att eleverna inte har tillräckliga möjligheter till aktivt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolan måste arbeta för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. I detta

arbete är det viktigt att formerna för elevernas inflytande anpassas efter deras ålder och mognad.

Författning

4 kap. 4, 6, 9 och 14 §§ skollagen samt Lgr 11 2.3

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Kommunen måste säkerställa att eleverna på grundsärskolan har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Motivering

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning, så kallad studie- och yrkesvägledning, inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning. Eleverna, och elevernas vårdnadshavare, i grundsärskolan saknar tillgång till personal med sådan kompetens. Detta måste skolan åtgärda.

Författning

2 kap. 29 § skollagen samt Läroplan för grundsärskolan 2011, avsnitt 2.6

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Mikael Ejerblom och Yvonne Hoffmann deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Olausson
Enhetschef

Inga-Lill Nilsberth
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).